

POSTANOWIENIE

Dnia 13 sierpnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku K. K.

przy uczestnictwie B. S. i D. S.

o rozgraniczenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 sierpnia 2008 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 października 2007 r., sygn. akt V Ca (...),

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 12 października 2007 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację wnioskodawczynie K. K. od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 24 kwietnia 2007 r., którym dokonano rozgraniczenia dwóch nieruchomości położonych w W. Jedna z nich należy do wnioskodawczynie, druga do uczestników postępowania D. S. i B. S. Wnioskodawczynie nabyła użytkowanie wieczyste swojej działki 23 listopada 1967 r.; użytkowanie to przekształcone zostało w prawo własności w 1999 r. Uczestnicy postępowania nabyli użytkowanie wieczyste działki w 1997 r.; także ich prawo zostało przekształcone we własność w 1999 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, poza faktami opisanymi wyżej, że w dacie nabycia działki przez wnioskodawczynię istniało ogrodzenie oddzielające należącą do niej

nieruchomość od nieruchomości uczestników postępowania. Usytuowanie ogrodzenia nie uległo zmianie co najmniej od 23 listopada 1967 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że poprzednicy prawni uczestników postępowania, będąc posiadaczami w dobrej wierze, nabyli w drodze zasiedzenia użytkowanie wieczyste przygranicznego pasa gruntu co spowodowało zmiany w stanie prawnym. Nastąpiło to po upływie dziesięciu lat liczonych od 1967 r.

Oddalając apelację wnioskodawczynie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w rozpoznawanej sprawie rzeczywiście miała miejsce rozbieżność między granicami na mapie podziałowej a granicami, w jakich uczestnicy faktycznie władali nieruchomościami. Granica wyznaczona faktycznym władaniem stała się jednak zgodna ze stanem prawnym, gdyż uczestnicy postępowania nabyli przygraniczny pas w drodze zasiedzenia (Sąd podzielił pogląd o dopuszczalności nabycia użytkowania wieczystego w drodze zasiedzenia). Zgłoszone przez wnioskodawczynię żądanie rozgraniczenia nie mogło zatem zostać uwzględnione. Sąd Okręgowy wskazał na działające na korzyść uczestników domniemanie dobrej wiary (art. 7 k.c.), które nie zostało obalone.

Skarga Kasacyjna wnioskodawczynie oparta została na obu podstawach. Zawarto w niej zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 6, 153, 172 i 176 k.c., art. 140, 152 k.c. i art. 21 oraz 64 Konstytucji RP „a przede wszystkim” art. 177 i 232 k.c., a także art. 336 w związku z art. 172 k.c. i decyzji Prezydenta W. z dnia 15 lipca 1999 r. i z 22 czerwca 1999 r. Skarżąca podniosła także naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 244 i 247 k.p.c., art. 321, 328 § 2 k.p.c., art. 227, 232, 233 i art. 234 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie znajduje uzasadnionych podstaw. Odnosząc się do zaprezentowanych przez skarżącą zarzutów należy w pierwszej kolejności odnieść się do zarzutów najpoważniejszych, tzn. naruszenia art. 140 k.c. i art. 21 Konstytucji RP polegającego, jak sformułowano to w skardze „...poprzez bezprawne odjęcie z zakresu jej własności spornego pasa gruntu przygranicznego przez nieuzasadnione uwzględnienie zarzutu zasiedzenia”. W związku z tym zarzutem pozostają wywody wskazujące na naruszenie art. 6 k.c., art. 336 w związku z art. 172 k.c., art. 172, 176, 177 i 232 k.c., gdyż doprowadziło to do nieuzasadnionego, zdaniem skarżącej, uwzględnienia zarzutu zasiedzenia.

Powyższe zarzuty w dużej części opierają się na nieporozumieniu. Przynajmniej Sądy orzekające nie zastosowały art. 177 k.c., gdyż nie wystąpiła taka potrzeba. Przepis ten wykluczał możliwość nabycia własności nieruchomości

państwowej w drodze zasiedzenia z uwagi na dążenie przed 1989 r. do skupienia w rękach państwa własności nieruchomości w możliwie szerokim zakresie. Nie znajdował ona natomiast zastosowania do nabycia użytkownika wieczystego w drodze zasiedzenia, gdyż nabycie takiego prawa w drodze zasiedzenia jest możliwe jedynie przeciwko dotychczasowemu użytkownikowi wieczystemu (por. uchwała 7 sędziów SN z dnia 11 grudnia 1975 r., III CZP 63/75. OSNCP 1976, nr 12, poz. 259 - zasada prawna). Zmiana osoby użytkownika wieczystego nie zmienia zatem sytuacji właściciela. Wbrew stanowisku skarżącej jest przy tym możliwe nabycie użytkownika wieczystego w drodze zasiedzenia, także gdy chodzi jedynie o część gruntu.

Trafnie także Sąd drugiej instancji odwołał się do domniemania prawnego z art. 7 k.c. Zawarta w art. 6 k.c. reguła rozkładu ciężaru dowodu wskazuje, że przy działaniu domniemania prawnego ciężar dowodu „przenosi się” na drugą stronę – to wnioskodawczyni powinna była obalić domniemanie dobrej wiary posiadaczy wykazując, że pozostawali oni w złej wierze.

W ramach drugiej podstawy kasacyjnej nie znajduje uzasadnienia zarzut naruszenia art. 244 i 247 k.p.c. Ustalenia przez Sąd pierwszej instancji przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami w sposób odmienny niż wynikało to z powołanych w skardze decyzji Prezydenta W. nie stanowi naruszenia przepisów postępowania, lecz jest prostą konsekwencją ustalenia, że w wyniku działania instytucji zasiedzenia uległ zmianie stan prawny, który tę granicę w pierwszej kolejności wyznacza. Nie zostały także naruszone pozostałe przepisy postępowania (art. 321, 328 § 2 k.p.c., art. 227, 232, 233 i 234 k.p.c.), gdyż Sądy orzekające prawidłowo ustaliły okoliczności sprawy i oceniły zgromadzone dowody. Fakt, że ocena ta doprowadziła do orzeczenia niekorzystnego dla wnioskodawczyni nie może uzasadniać sformułowanych zarzutów.

Sąd Najwyższy zauważa jedynie, że uzasadnienia postanowień obu Sądów nie są zbyt precyzyjne. Jednak pozostaje to bez wpływu na prawidłowość zapadłego rozstrzygnięcia. Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).